

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 240/07-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť prof. JUDr. K. T., B., zastúpenej advokátkou Mgr. J. P., B., vo veci namietaného porušenia zásad právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 21 C 90/00 z 25. októbra 2002 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 143/03 z 3. decembra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť prof. JUDr. K. T. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júla 2007 doručená sťažnosť prof. JUDr. K. T. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie zásad právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej

len „okresný súd“) sp. zn. 21 C 90/00 z 25. októbra 2002 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 143/03 z 3. decembra 2003.

V sťažnosti sťažovateľka okrem iného uvádza, že *„Po ukončení pôsobenia ako členka Vlády Slovenskej republiky bola (...) účastníčkou súdneho konania pred súdmi Slovenskej republiky. (...)*

V týchto konaniach žalobcom bol úrad vlády Slovenskej republiky.

Sťažovateľka bola v uvedenom konaní stranou, ktorú súdy zaviazali k relutárnemu plneniu“.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka poukazuje na nejednotnú prax v rozhodovacej činnosti súdov Slovenskej republiky, ktorá podľa nej pramení predovšetkým z nesprávne súdmi aplikovanej procesnej legitímácie na strane žalobcu. Dáva do pozornosti právoplatné súdne rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II, Okresného súdu Banská Bystrica a okresného súdu s tým, že *„Uvedené súdy vyslovili právny záver, že žaloby, v ktorých sa vyššie uvedení žalobcovia domáhali vrátenia riadne vyplatených odmien členom vlády Slovenskej republiky sú právne nedôvodné a žalobné návrhy v celom rozsahu správne zamietli“.*

Podľa sťažovateľky iba *„... v jej prípade súd v totožnej právnej veci vyniesol rozhodnutie, ktorým ako sa uvádza vyššie, bola zaviazaná k peňažnému plneniu, t. j. vráteniu vyplatených odmien.*

Sťažovateľka dobromyseľne, ctiac si autoritu súdnej moci vrátila riadne priznané odmeny.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že súdy k uvedenému právnemu záveru dospeli na základe riadne zisteného stavu (...), pričom svoju právnu analýzu opreli nielen o platný slovenský právny poriadok, ktorý bol účinný v deň vyhlásenia rozsudku, ale rovnaký právny názor neaplikovali aj v jej právnej veci“.

Podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľka zdôvodňuje jednak nejednotnosťou právneho názoru súdov Slovenskej republiky vo veci zákonnosti vyplatenia odmien členom

vlády Slovenskej republiky počas výkonu vládnej moci predsedu V. M., ale predovšetkým z dôvodu, že nebol rešpektovaný čl. 6 dohovoru.

Sťažovateľka sa odvoláva aj na ustanovenie čl. 154c ústavy, podľa ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. V súvislosti s tým vyslovuje názor, že v danej veci „... *konkrétnym väčším rozsahom ústavných práv a slobôd je podľa čl. 6 cit. dohovoru je konkrétne právo na spravodlivý proces, a prostredníctvom tohto práva má byť účastníkovi konania zabezpečený riadny prístup pre spravodlivé prejednanie veci, v ktorom budú rešpektované všetky procesné pravidlá, ktorými sa má súd pred vynesením rozsudku riadiť. Konkrétne, že predmetom prejednávania budú len tie právne situácie, pre ktoré je daná súdu možnosť vec prejednať (daná súdu právomoc vec prejednať). Sťažovateľka namieta, že v jej konkrétnom prípade súd preskúmaval vec, ktorá je z preskúmania vylúčená, čo konštatoval správne v právne veci MV SR c/a Mgr. G. K. V tomto konkrétnom prípade Krajský súd v Bratislave správne konštatoval, že preskúmať uznesenie vlády SR nie je v právomoci súdu.*

Ďalej sťažovateľka poukazuje na to, že v jej prípade súd nesprávne posúdil aktívnu legitimitáciu žalobcu, pričom už v tom prípade bol slovenským súdom známy právny názor vyslovený a v právoplatnej podobe jestvujúci v právnej veci Úrad vlády SR c/a RSDr. J. K. Vyslovuje právny názor, že aj v jej prípade mal súd postupovať z hľadiska procesného pri aplikácii spravodlivého prejednávania veci rovnakým spôsobom. Výsledkom je nespravodlivý rozsudok priečiaci sa zásade spravodlivosti a najmä aplikácii právnej zásady uvedenej v čl. 1...“ ústavy.

Z dosiaľ uvedeného sťažovateľka vyvodzuje, že nejednotná rozhodovacia prax navodila stav, v ktorom nemala rovnaké postavenie pred zákonom ako iní v sťažnosti menovaní účastníci (bývalí členovia vlády Slovenskej republiky) v obdobných právnych veciach. V tom vidí porušenie svojho práva na spravodlivý proces a tiež porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy.

S poukazom na uvedené skutočnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd vydal tento nález:

1. rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn.: 21 C 90/00 zo dňa 25. 10. 2002 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 10 Co 143/03 zo dňa 03. 12. 2003 je rozsudkom, ktorý sa prieči zásadám právneho štátu, ktoré sú ako ústavný princíp zakotvené v Ústave SR, a nerešpektovali právo občana Slovenskej republiky na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. sťažovateľke sa priznáva finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 4 Ústavy SR podľa úvahy Ústavného súdu SR v lehote 3 dní od nadobudnutia právnej moci ústavného nálezu.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 14. septembra 2007 sťažovateľka doplnila prostredníctvom svojej právnej zástupkyne sťažnosť o nasledujúcu argumentáciu:

„... zákon č. 38/1993 Z. z. v § 53 ods. 3 ustanovuje dvojmesačnú lehotu pre podanie sťažnosti, ktorá plynie odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Dodržanie tejto lehoty v danej kauze je úplne nereálne, keďže rozhodnutia vychádzajúce z toho istého merita (rozhodnutie o nevrátení odmeny exministrami H. a K. a expodpredsedom vlády K. a K.) boli prijaté až neskôr ako rozhodnutie mojej mandantky. Predmetom sťažnosti mojej mandantky totiž nie je sťažnosť proti tomu, že v obdobnej právnej veci bolo rozhodnuté inak, ale nespravodlivosť súdneho procesu je v tom, že v tej istej veci, t. j. v totožnom merite, pri posúdení totožných podkladov rozhodnutia súdov vo všetkých prípadoch rozhodli inak ako v jej prípade. Inak povedané, ak poskytnutá odmena tým istým premiérom za tých istých dôvodov za tej istej právnej situácie, v štyroch prípadoch je zákonná, nemôže byť v totožnej veci za totožných podmienok protizákonná. Takýto proces je nespravodlivý a ohrozuje aj právnu istotu v štáte.

Špecifičnosť sťažnosti vo veci mojej mandantky je v tom, že naplnenie presvedčenia a aj reality o nespravodlivom jej súdnom procese sa stalo zrejým až ukončením posledného súdneho konania, v ktorom sa rozhodlo meritórne o oprávnenosti poskytnutých odmien.

Keďže zastávam názor, že uvedené skutočnosti sú dôvodom pre odpustenie zmeškanej lehoty na podanie sťažnosti navrhujem s poukazom na § 31 a zák. č. 38/1993 Z. z, aby sa

primerane použili ustanovenia OSP (§ 58) a 5. 7. 2007 podaná sťažnosť bola ústavným súdom prijatá na konanie a rozhodnutie.“

Ďalšie doplnenie sťažnosti bolo ústavnému súdu doručené 20. septembra 2007. K lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v ňom sťažovateľka uviedla:

„Uvedená lehota začína plynúť dňom právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vzhľadom na to, že v merite veci obdobnej ako je vec sťažovateľky Slovenské súdy rozhodli spôsobom, ktorý nereprezentuje jednotný právny názor.

Sťažovateľka za to, že dodržanie tejto lehoty sa stalo nereálnym.

Sťažovateľka poukazuje predovšetkým na časovú skutočnosť, keď slovenské súdy rozhodli odlišne napr. v právnej veci exministrov vlády Slovenskej republiky (...) a tieto rozsudky boli vyhlásené a následne nadobudli právoplatnosť až po nadobudnutí právoplatnosti rozsudkov vo vzťahu k sťažovateľke. (...)

Ako konkretizujúci dôvod pre naplnenie dodržania uvedenej lehoty sťažovateľka uvádza, že na základe uvedeného odlišného právneho názoru, túto skutočnosť nemohla sťažovateľka ako konkretizujúci právny dôvod uviesť, aby tak poukázala na zásady spravodlivosti v súdnom procese.

Sťažovateľka v sťažnosti neuvádza ako základný, primárny dôvod len to, že bolo vo veci samej rozhodnuté inak, ale aj, a najmä to, že vec nebola rozhodnutá spravodlivo, nakoľko totožné meritum, pri posúdení totožných podkladov ako konkrétnych dôkazov pred vyčerpávajúcim zistením skutkového stavu zo strany uvedených súdov malo za následok, že rozhodovacia prax súdov má vykázanú nejednotnosť a nerovnaký prístup k predkladaným dôkazom.“

Podľa sťažovateľky je jej sťažnosť špecifická, a to tým, že „... naplnenie presvedčenia a aj reality o nespravodlivom súdnom procese sa stalo zrejým až ukončením posledného súdneho konania, v ktorom sa rozhodlo meritórne o oprávnenosti odmietať“.

Z týchto dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd opierajúc sa o ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde primerane aplikoval a použil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 58 ods. 1) a aby bola jej sťažnosť po predbežnom prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Táto ústavná a zákonná úprava konštituuje sťažnosť podľa čl. 127 ústavy ako osobitný ústavný prostriedok ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorý nemožno zamieňať alebo ním nahrádzať riadne či mimoriadne opravné prostriedky v občianskoprávnom konaní.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu, ktorým sú aj zbytočné prieskumy v konaní pred všeobecnými súdmi, sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v sťažnosti namietaný rozsudok okresného súdu sp. zn. 21 C 90/00 z 25. októbra 2002 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 143/03 z 3. decembra 2003 nadobudli právoplatnosť 12. februára 2004.

Z uvedeného je zrejmé, že konanie v právnej veci sťažovateľky bolo právoplatne skončené 12. februára 2004, pričom sťažnosť bola ústavnému súdu doručená až 18. júla 2007, teda bez akýchkoľvek pochybností po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka si bola vedomá toho, že nedodrжала dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a preto požiadala ústavný súd o jej odpustenie argumentujúc najmä tým, že jej sťažnosť je špecifická, pretože „... *naplnenie presvedčenia a aj reality o nespravodlivom súdnom procese sa stalo zrejmým až ukončením posledného súdneho konania* (v rovnakej právnej veci, pozn.), *v ktorom sa rozhodlo meritórne o oprávnenosti odmietať*“. Preto sa poukazujúc na ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde domáha, aby ústavný súd v konaní o jej sťažnosti primerane aplikoval a použil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 58 ods. 1), teda aby jej v danej veci odpustil zmeškanie lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

Ústavný súd však nemá zákonnú možnosť odpustiť zmeškanie lehoty na podanie sťažnosti. Ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde dovoľuje ústavnému súdu odpustiť z dôvodov hodných osobitného zreteľa len nevyčerpanie opravných prostriedkov

alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, ale nie zmeškanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej (procesnej) lehoty odpustiť ani ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Vzhľadom na to sa ústavný súd nemohol venovať podstate dôvodov, ktorými sťažovateľka odôvodňovala nedodržanie zákonom ustanovenej lehoty na podanie sťažnosti, resp. žiadala, aby jej ústavný súd zmeškanie tejto lehoty odpustil. Od právoplatnosti namietaných rozhodnutí všeobecných súdov uplynulo tri a pol roka. Preto je sťažnosť podaná oneskorene.

Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako podanú oneskorene.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre oneskorenosť, ústavný súd sa ďalšími návrhmi uplatnenými sťažovateľkou nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd dodáva, že porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno odvodzovať iba od toho, že v iných skutkovo totožných veciach rozhodli všeobecné súdy odlišne než vo veci sťažovateľky. V prípadoch namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru je sťažovateľ povinný predložiť konkrétne relevantné argumenty preukazujúce porušenie základných atribútov spravodlivého procesu garantovaných dohovorom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2007